

Vastavalt veeseadusele on põhjaveehaarde **sanitaarkaitseala ulatused** järgmised:

1. Kui põhjaveehaarde projektikohane veevõtt on 10–500 kuupmeetrit ööpäevas, on sanitaarkaitseala ulatus:

- a) 10 meetrit, kui veehaardega avatud põhjaveekiht on kaitstud;
- b) 30 meetrit, kui veehaardega avatud põhjaveekiht on keskmiselt kaitstud või suhteliselt kaitstud;
- c) 50 meetrit, kui veehaardega avatud põhjaveekiht on kaitsmata või nõrgalt kaitstud.

2. Kui põhjaveehaarde projektikohane veevõtt on üle 500 kuupmeetri ööpäevas, on sanitaarkaitseala ulatus:

- a) 30 meetrit, kui veehaardega avatud põhjaveekiht on suhteliselt kaitstud või kaitstud;
- b) 50 meetrit, kui veehaardega avatud põhjaveekiht on kaitsmata, nõrgalt kaitstud või keskmiselt kaitstud.

Põhjaveekihi loodusliku kaitstuse järgi jaotatakse Eesti territooriumi alad järgmiselt:

- 1) kaitsmata põhjaveega ala on karstiala, alvar ja ala, kus põhjaveekihil lasub kuni 2 meetri paksune moreenikiht või kuni 20 meetri paksune liiva- või kruusakiht;
- 2) nõrgalt kaitstud põhjaveega ala, kus põhjaveekihil lasub 2–10 meetri paksune moreenikiht või kuni 2 meetri paksune savi- või liivsavikiht või 20–40 meetri paksune liiva- või kruusakiht;
- 3) keskmiselt kaitstud põhjaveega ala, kus põhjaveekihil lasub 10–20 meetri paksune moreenikiht või 2–5 meetri paksune savi- või liivsavikiht;
- 4) suhteliselt kaitstud põhjaveega ala, kus põhjaveekihil lasub üle 20 meetri paksune moreenikiht või üle 5 meetri paksune savi- või liivsavikiht;
- 5) kaitstud põhjaveega ala, kus põhjaveekiht on kaetud regionaalse veepidemega.

Regionaalsed veepidemed on märgitud Keskkonnaagentuuri poolt koostatud skeemil https://www.keskkonnaagentuur.ee/sites/default/files/pohjaveekogumid_hydrogeoloogilises_labiloikes_egk_2014.pdf

Maapinnalt esimese aluspõhjalise veekompleksi kaitstust saab vaadata Maa-ameti kaardirakendusest 1:400 000 geoloogilised kaardid -> Põhjavee kaitstus.

Veehaarde sanitaarkaitsealal on majandustegevus keelatud, välja arvatud:

1. Veehaarde ehitamine, teenindamine ja kasutamine.
2. Sanitaarkaitseala hooldamine.
3. Metsa hooldamine.
4. Rohttaimede niitmine ja niite koristamine või äravedu.
5. Õiguspäraselt ehitatud ehitise kasutamine ja muu ehitisega seonduv tegevus kavandatud viisil, kui ehitise ei põhjusta vee kvaliteedi halvenemist.
6. Teadustöö tegemine.

Veehaarde sanitaarkaitsealal on lubatud:

1. keskkonnaseire.
2. keskkonnajärelevalve.
3. tervisekaitse riiklik järelevalve.

Kui tegelik veevõtt erineb projektikohasest veevõtust, võib Keskkonnaamet määrata sanitaarkaitseala ulatuse või muuta sanitaarkaitseala hooldusalaks, lähtudes tegelikust veevõtust.

Põhjaveehaarde sanitaarkaitseala ulatuse ning ehitusseadustiku alusel kehtestatud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kaitsevööndi kattuvuse korral lähtutakse rangeimast nõudest.

Keskkonnaamet võib veehaarde omanikult või valdajalt vajaduse korral nõuda **sanitaarkaitseala piiride tähistamist** looduses või sanitaarkaitseala piiramist aiaga. Asjakohased nõuded esitatakse veehaarde sanitaarkaitseala projekteerimistingimustes.

Kui põhjaveehaarde projektikohane veevõtt on üle 500 kuupmeetri ööpäevas, võib sanitaarkaitseala ulatuda veehaardest kuni 200 meetrini. Sellisel juhul määrab veehaarde sanitaarkaitseala täpsed piirid sanitaarkaitseala projekti alusel Keskkonnaamet tuginedes keskkonnaministri 03.10.2019 määrusele nr 50 „Veehaarde sanitaarkaitseala ulatuse suurendamise nõuded ja nõuded veehaarde sanitaarkaitseala projekti kohta ning joogiveehaarde toiteala määramise kord“.

Kui joogiveehaarde projektikohane veevõtt on suurem kui 500 kuupmeetrit ööpäevas ja põhjavesi on nõrgalt kaitstud või kaitsmata ning sanitaarkaitseala ei taga joogiveehaardega avatud põhjaveekihi vee piisavat kaitset põhjavee kvaliteedi piirväärtuste ja põhjavee saasteainesisalduse läviväärtuste kohaselt, samuti kui on tõenäoline, et põhjaveekogumi head seisundit ei saavutata, võib Keskkonnaamet sellise joogiveehaarde kaitseks määrata **joogiveehaarde toiteala**. Hüdrogeoloogiliste uuringute alusel võib Keskkonnaamet joogiveehaarde kaitseks selle toitealal vajaduse korral keelata või piirata järgmisi tegevusi:

1. Sellise ehitise ehitamine, millega kaasneb keskkonnaoht.
2. Väetise ja taimekaitsevahendi kasutamine.
3. Ohtlike ainete juhtimine pinnasesse ja põhjavette.
4. Reoveesette kasutamine ja sõnnikuauna paigutamine.
5. Maavara kaevandamine.
6. Jäätmete käitlemine.
7. Kalmistu rajamine.

Põhjaveehaarde ümber ei moodustata sanitaarkaitseala juhul, kui võetakse vett joogiveeks kasutamise või joogivee tootmise eesmärgil alla 10 kuupmeetri ööpäevas või tootmisvett. Sellise põhjaveehaarde ümber moodustatakse **hooldusala**. Hooldusala ulatus on 10 m. Riiklikku keskkonnaseirejaamade nimistusse kuuluva põhjaveeseire salvkaevu, puurkaevu ja puuraugu hooldusala on 5 m, kui seda salvkaevu, puurkaevu või puurauku kasutatakse ainult seire eesmärgil.

1. **Hooldusala** on järgmistel rajatistel:

- a) avatud soojussüsteemi puurkaev;
- b) riiklikku keskkonnaseirejaamade nimistusse kuuluv põhjaveeseire salvkaev, puurkaev ja puurauk, mida kasutatakse üksnes põhjaveeseire eesmärgil;
- c) puurkaev, mille kaudu võetakse vett alla kümme kuupmeetri ööpäevas;
- d) salvkaev.

Hooldusalal on põhjavee saastumise vältimiseks **keelatud tegevus**, mis võib ohustada põhjaveekihi vee omadusi, sealhulgas:

1. Väetise ja taimekaitsevahendi hoidmine ja kasutamine.

2. Karjatamine.
3. Ohtlike ainete juhtimine pinnasesse ja põhjavette.
4. Maaparandussüsteemide rajamine.
5. Sellise ehitise ehitamine, millega kaasneb keskkonnaoht.
6. Reoveesette kasutamine, sõnniku ja vadaku laotamine ning sõnnikuauna paigutamine.
7. Kanalisatsiooni või reovee kogumissüsteemi rajamine ja heitvee või saasteainete pinnasesse juhtimine.
8. Kalmistu rajamine.
9. Jäätmete käitlemine.
10. Maavara kaevandamine.